

Ευγενία Κολέτα
Βασίλης Ζώσης

ΣΤ' τάξη
Δημοτικού

Ασκούμαι
στη ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
την ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ
και την ΕΚΘΕΣΗ

κάθε ενότητας του σχολικού
Βιβλίου της Γλώσσας

Θεωρία και Ασκήσεις

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ		7
1n ΕΝΟΤΗΤΑ	Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα.....	9
2n ΕΝΟΤΗΤΑ	Κατοικία.....	37
3n ΕΝΟΤΗΤΑ	Διατροφή.....	59
4n ΕΝΟΤΗΤΑ	Η ζωή σε άλλους τόπους	79
5n ΕΝΟΤΗΤΑ	Η ζωή έξω από την πόλη	99
6n ΕΝΟΤΗΤΑ	Συσκευές.....	127
7n ΕΝΟΤΗΤΑ	Ατυχήματα	151
8n ΕΝΟΤΗΤΑ	Συγγενικές σχέσεις.....	177
9n ΕΝΟΤΗΤΑ	Τρόποι ζωής και επαγγέλματα.....	197
10n ΕΝΟΤΗΤΑ	Κινηματογράφος – Θέατρο	217
11n ΕΝΟΤΗΤΑ	Μουσεία	235
12n ΕΝΟΤΗΤΑ	Πόλεμος και ειρήνη	255
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	Απαντήσεις στις ασκήσεις	275

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Α Στοιχεία γραμματικής και σύνταξης

α Οι χρόνοι του ρήματος

- ❖ Για να δείξουμε πότε κάνουμε ή πότε γίνεται κάτι, χρησιμοποιούμε πολλούς τρόπους. Ένας είναι οι χρόνοι των ρημάτων που δηλώνουν πότε γίνεται μια ενέργεια/πράξη (αν γίνεται στο παρελθόν, στο παρόν ή στο μέλλον).

Παρελθόν	Παρόν	Μέλλον
άνοιγα παρατατικός (γινόταν συνέχεια στο παρελθόν)	ανοίγω ενεστώτας (γίνεται τώρα, στο παρόν, συνέχεια)	θα ανοίγω εξακολουθητικός μέλλοντας (θα γίνεται συνέχεια στο μέλλον)
άνοιξα αόριστος (έγινε μία φορά στο παρελθόν)	έχω ανοίξει παρακείμενος (αυτό που σημαίνει το ρήμα είναι τελειω- μένο τώρα, στο παρόν)	θα ανοίξω συνοπτικός μέλλοντας (θα γίνει στο μέλλον μία φορά)
είχα ανοίξει υπερσυντέλικος (έγινε στο παρελθόν πριν από κάτι άλλο)		θα έχω ανοίξει συντελεσμένος μέλλοντας (θα είναι τελειωμένο στο μέλλον σε συγκεκριμένο χρόνο)

Η Κνωσός ήταν το μέρος που ήθελα πάντα να επισκεφτώ. Έχουμε μάθει τόσο πολλά στην Ιστορία για το ανάκτορο αυτό, ώστε αποτελεί πραγματικό πόλο έλξης. Έτσι, οι γονείς μου αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν την επιθυμία μου. «Θα φύγουμε σε μια εβδομάδα» μου είπαν και πέταξα από τη χαρά μου. Φτάσαμε με το πρώτο καράβι νωρίς το πρωί στην Κρήτη. Τακτοποιηθήκαμε στο ξενοδοχείο και ξεκινήσαμε γρήγορα γρήγορα για την Κνωσό. Οι πύλες του αρχαιολογικού χώρου μόλις είχαν ανοίξει, όταν φτάσαμε. Η περιπλάνηση στους χώρους του ανακτόρου ήταν μοναδική. Κάθε επισκέπτης ξεχωρίζει την Αίθουσα του Θρόνου αλλά και την τοιχογραφία του Πρίγκιπα με τα Κρίνα. «Πραγματικός λαβύρινθος» είπε η μητέρα μου εντυπωσιασμένη. «Νομίζω ότι θα ξεπροβάλει από κάπου ο Μινώταυρος» είπε ο πατέρας μου. Εγώ δε μιλούσα καθόλου. Με είχε συνεπάρει το μεγαλείο του χώρου.

[illegible]

2. Ο Πέτρος διάβασε το παρακάτω απόσπασμα σε έναν τουριστικό οδηγό.

Πηγαίνοντας στο Ναύπλιο, συναντάτε πλήθος αρχαιολογικών μνημείων. Αυτό που είναι πολύ γνωστό και αξίζει πραγματικά να επισκεφτείτε είναι οι Μυκήνες. Εντυπωσιάζεστε από τα λεγόμενα Κυκλώπεια Τείχη. Θαυμάζετε τους επιβλητικούς θολωτούς τάφους. Παρατηρείτε το ανάγλυφο που στολίζει την περίφημη Πύλη των Λεόντων και οδηγεί στην Ακρόπολη των Μυκηνών.

Αλλά και το Ναύπλιο διαθέτει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που το κάνουν μοναδικό. Ανηφορίζετε στο φρούριο του Παλαμηδίου και αγναντεύετε την υπέροχη θέα. Ρεμβάζετε στην παραλιακή λεωφόρο, κοιτάζοντας το Μπούρτζι. Περιπλανιέστε στα στενά της Ακροναυπλίας. Σίγουρα οι αναμνήσεις θα χαραχτούν βαθιά στη μνήμη σας.

Έπειτα από έναν μήνα πραγματοποίησε ο ίδιος μια εκδρομή στα μέρη αυτά. Τώρα θέλει να γράψει ένα γράμμα σ' έναν φίλο του, για να του προτείνει αυτές τις περιοχές. Μπορείς να τον βοηθήσεις ξεκινώντας το γράμμα κάπως έτσι;

Πηγαίνοντας στο Ναύπλιο, θα συναντήσεις

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Το κείμενο που ακολουθεί είναι οι εντυπώσεις μιας μαθήτριας, της Πηνελόπης, από τις καλοκαιρινές της διακοπές. Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας τα ρήματα στον κατάλληλο τύπο, για να διαβάσεις τι γράφει.

Το καλοκαίρι που μας (περνώ), (επισκέπτο-

μαι) με τους γονείς μου τη Σάμο. Η Σάμος (είμαι) ένα πολύ όμορφο νησί. (Μένω) εκεί μία εβδομάδα και (περνώ) υπέροχα. Το νησί, αν και (καίγομαι) πριν από μερικά χρόνια, (εξακολουθώ) να (είμαι) καταπράσινο. (Εγκαθίσταμαι) σ' ένα ξενοδοχείο στο Βαθύ, που (είμαι) ένα από τα ομορφότερα μέρη του νησιού. Αποκεί (κάνω) εξορμήσεις σε κάθε μικρό και μεγάλο χωριό της Σάμου. (Επισκέπτομαι) το Αρχαιολογικό Μουσείο που (περιέχω) πολλά ενδιαφέροντα εκθέματα. Βέβαια, περισσότερο απ' όλα με (εντυπωσιάζω) ένας τεράστιος κούρος, ύψους πέντε μέτρων. Δεν (βλέπω) μέχρι τότε κάτι παρόμοιο. (Πηγαίνω) και σε άλλους αρχαιολογικούς χώρους, όπως το Ηραίο, αλλά και στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Εκεί (θαυμάζω) το διάσημο Καπλάνι της βιτρίνας και (θυμάμαι) το λογοτεχνικό βιβλίο που (διαβάζω). Παράλληλα με αυτές τις επισκέψεις μας, (συνδυάζω) πάντα και τα μπάνια μας. (συνειδητοποιώ) ότι η Σάμος (διαθέτω) καταπληκτικές παραλίες και πολύ καλό φαγητό. (θέλω) πολύ να (ξαναπηγαίνω), γιατί πραγματικά (είναι) ένα απ' τα καλύτερα ταξίδια που (κάνω) ως τώρα.

4. Φαντάσου ότι συμμετέχεις τώρα κι εσύ στο παρακάτω ταξίδι με τα άλλα παιδιά.

Ξαναγράψε το κείμενο μεταφέροντάς το στο παρόν και κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές.

Ο Γιώργος κι ο Χρήστος αναχώρησαν για την εκδρομή τους στην αρχαία Ολυμπία. Η διαδρομή ήταν μεγάλη, αλλά το τοπίο τούς αποζημίωνε. Όταν έφτασαν στον ιερό τόπο της Ολυμπίας, περπάτησαν στον χώρο του σταδίου, όπου τελούνταν οι αγώνες. Στη συνέχεια, είδαν τον ναό του Δία και θαύμασαν το αρχιτεκτονικό του σχέδιο. Μετά, μπήκαν στο Μουσείο και παρατήρησαν τις γλυπτές παραστάσεις των αετωμάτων του ναού. Σε μια αίθουσα δέσποζε το περίφημο άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλη. Παρακάτω, συνάντησαν ευρήματα από το εργαστήριο του Φειδία. Διασχίζοντας τις αίθουσες, βρέθηκαν μπροστά στο άγαλμα της Νίκης του Παιωνίου, ένα πραγματικό αριστούργημα. Η ξενάγηση κράτησε αρκετή ώρα, γιατί υπάρχουν πολλά εκθέματα, αλλά άξιζε τον κόπο. Πέρασαν υπέροχα!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Το παρακάτω απόσπασμα αποτελεί μια περιγραφή του Μυστρά μέσα από τα μάτια του Κώστα Ουράνη. Προσπάθησε να εντοπίσεις τα ρήματα του κειμένου και μετά να τα μεταφέρεις από τον παρατατικό στον ενεστώτα.

Το ανοιξιάτικο αυτό ξανάνιωμα δημιουργούσε μια τέτοια ατμόσφαιρα, που ο ψηλός λόφος του Μυστρά, με τα πολεμικά του τείχη, με τα σπίτια του που ανηφόριζαν προς το Δεσποτικό, με τις εκκλησίες του και τους περήφανους πύργους του, λουσμένος φως διάφανο κι ευτυχισμένο, εμφανιζόταν σαν μια ζωηρή εικόνα εικονογραφημένου βιβλίου παιδικών παραμυθιών. Νόμιζες πως η νεκρή πολιτεία ξαναζούσε σ' ένα υπερπραγματικό επίπεδο τη σταματημένη από τόσον καιρό ζωή της όπως η κοιμισμένη πριγκιποπούλα του δάσους, που την ξύπνησε το μαγικό νερό. [...]

Η θέα της με γέμιζε με την έκσταση εκείνη του μικρού παιδιού τη στιγμή που του διηγούνται ένα παραμύθι. Όλα μου ήταν πηγή χαράς και μοτίβα για την έξαρση της φαντασίας μου.

Κώστας Ουράνης, Ταξίδια, Ελλάδα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας
Απόσπασμα από το *Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων*
Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, ΟΕΔΒ, σελ. 187

[illegible]

The diagram consists of 12 horizontal bars arranged in two groups of six. The first group shows a general upward trend in length from bar 1 to bar 5, followed by a slight decrease in bar 6. The second group shows a more stable pattern, with bar 7 being the longest in the second group, followed by a slight decrease in bar 8, and then bars 9, 10, and 11 showing a slight upward trend, with bar 12 being the shortest in the second group.

- 14

5. Το ρήμα *φαίνομαι* στον εξακολουθητικό μέλλοντα, α' πληθυντικό πρόσωπο, «θα».
 6. Το ρήμα *οργανώνω* στον συντελεσμένο μέλλοντα, γ' ενικό πρόσωπο, «θα έχει».
 7. Το ρήμα *ρυπαίνομαι* στον ενεστώτα, γ' πληθυντικό πρόσωπο.
 8. Το ρήμα *ισχυροποιώ* στον αόριστο, α' ενικό πρόσωπο.
 9. Το ρήμα *κρύβομαι* στον παρακείμενο, β' ενικό πρόσωπο, «έχεις.....».
 10. Το ρήμα *απολογούμαι* στον υπερσυντέλικο, α' πληθυντικό πρόσωπο, «είχαμε».
1. Το ρήμα *μετακινούμαι* στον παρατατικό, γ' πληθυντικό πρόσωπο.
 2. Το ρήμα *εισπνέω* στον εξακολουθητικό μέλλοντα, β' πληθυντικό πρόσωπο, «θα».
 3. Το ρήμα *συμφωνώ* στον συνοπτικό μέλλοντα, α' ενικό πρόσωπο, «θα».
 4. Το ρήμα *αρχίζω* στον συντελεσμένο μέλλοντα, β' ενικό πρόσωπο, «θα έχεις».

Β Χρονικές προτάσεις

❖ Όταν μιλάμε ή όταν γράφουμε, πολλές φορές για να δηλώσουμε τον **χρόνο** χρησιμοποιούμε **χρονικές προτάσεις**, δηλαδή δευτερεύουσες (εξαρτημένες) προτάσεις που εισάγονται (αρχίζουν) με **χρονικούς συνδέσμους** (όταν, αφού, πριν, μόλις, ενώ, ώσπου, όποτε κ.ά.).

1. Θέλεις να μάθεις περισσότερες πληροφορίες για τη Λέσβο; Διάβασε το παρακάτω κείμενο και μετά υπογράμμισε τις χρονικές προτάσεις.

Όταν πήγαίνα στη Λέσβο, δεν είχα συνειδητοποιήσει πόσο μεγάλο αλλά και ενδιαφέρον νησί είναι. Έμεινα έκθαμβος, μόλις επισκέφτηκα το απολιθωμένο δάσος, που αποτελεί ένα ανεπανάληπτο μνημείο σε παγκόσμιο επίπεδο. Αφού εφοδιάστηκα με έναν κατάλληλο οδηγό, μελέτησα τις ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες δημιουργήθηκε. Ενώ συνέχιζα την πορεία μου στο δυτικό τμήμα του

νησιού, βρέθηκα στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Εκεί είδα μοναδικά εκθέματα από τη γύρω περιοχή. Καθώς επέστρεφα στην πρωτεύουσα του νησιού, σταμάτησα σ' ένα από τα πολλά μοναστήρια και προσκύνησα ευλαβικά. Πριν φύγω από το νησί, δεν παρέλειψα να κάνω μια στάση και στο Αρχαιολογικό Μουσείο, που πραγματικά άξιζε τον κόπο.

2. Στο κείμενο που ακολουθεί υπάρχουν μερικές χρονικές μετοχές. Προσπάθησε να ξαναγράψεις το κείμενο αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες μετοχές με χρονικές προτάσεις.

Ξεκινήσαμε το ταξίδι με το αμάξι. Αφήνοντας πίσω την πόλη, ένωσα τεράστια ανακούφιση. Επιτέλους, ένα Σαββατοκύριακο χωρίς έγνοιες. Η διαδρομή ήταν όμορφη και ευχάριστη. Ακούγαμε μουσική και τραγουδούσαμε. Παρατηρώντας τη φύση χαλαρώναμε. Φτάνοντας στο Πήλιο μας μάγεψε το τοπίο. Τα καταπράσινα δέντρα και τα πλακόστρωτα δρομάκια δημιουργούσαν μια εικόνα ονειρική. Περπατώντας στα σοκάκια, συναντούσαμε φιλικούς και φιλόξενους ανθρώπους. Μας έδιναν πολύτιμες πληροφορίες για την περιοχή. Τελειώνοντας τον περίπατο, πήγαμε στον ξενώνα. Μας υποδέχτηκε ο ιδιοκτήτης χαμογελαστός. Ο ξενώνας ήταν χτισμένος με πέτρα και σύμφωνα με την αρχιτεκτονική παράδοση του τόπου. Ανοίγοντας το παράθυρο, είδα την υπέροχη θέα. Τι ωραία εικόνα να αντικρίζεις τη φύση κάθε πρωί! Μακάρι να μπορούσα να μείνω για πάντα εκεί!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8 Επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου

❖ Τον χρόνο μπορούμε επίσης να τον δείξουμε χρησιμοποιώντας επιρρήματα και ουσιαστικά που λειτουργούν ως επιρρήματα.

- **Χρονικά επιρρήματα:** ύστερα, έπειτα, κατόπιν, πρώτα, πριν, πρωύτερα, νωρίς, αργά, αργότερα, εγκαίρως, αμέσως, κιόλας, σήμερα, αύριο, μεθαύριο, χθες, προχθές, απόψε κ.ά.

- **Ουσιαστικά σε αιτιατική ή γενική:** του χρόνου, το πρωί, το βράδυ, την αυγούλα, τα ξημερώματα

Ή φράσεις με προθέσεις που λειτουργούν ως επιρρήματα: από τη Δευτέρα, για πάντα, μέχρι τέλους, προς το παρόν.

1. Μέσα στο κείμενο που ακολουθεί υπάρχουν πολλά επιρρήματα αλλά και ουσιαστικά που δηλώνουν χρόνο. Να τα βρεις και μετά να τα γράψεις στην κατάλληλη στήλη του πίνακα.

Πρόσφατα πήγα ένα ταξίδι στο Λονδίνο. Η πτήση μας ήταν το πρωί και κράτησε τέσσερις ώρες. Πρώτα πήραμε το τρένο και μετά το μετρό, για να βρεθούμε στο ξενοδοχείο. Τακτοποιήσαμε τα πράγματά μας και αμέσως φύγαμε για το Βρετανικό Μουσείο. Φτάσαμε νωρίς και είχαμε αρκετή ώρα στη διάθεσή μας για να το γυρίσουμε. Θαυμάσαμε τα Γλυπτά του Παρθενώνα, αλλά και τα εκθέματα από διάφορους άλλους πολιτισμούς. Το μεσημέρι μεταβήκαμε στο Μουσείο της Μαντάμ Τισό. Εκεί εντυπωσιαστήκαμε από τα κέρνα ομοιώματα και ταυτόχρονα βγάλαμε

φωτογραφίες με τους αγαπημένους μας καλλιτέχνες. Κατόπιν κάναμε μια στάση για φαγητό και συνεχίσαμε την περιπλάνησή μας στους δρόμους του Λονδίνου. Το απόγευμα περπατήσαμε στο Χάιντ Παρκ και ταΐσαμε τις πάπιες. Το βράδυ επιστρέψαμε στο δωμάτιό μας και μιλούσαμε συνεχώς για όσα είδαμε. Την επόμενη μέρα θα συνεχίζαμε την ξενάγηση στα αξιοθέατα της πόλης γεμάτοι ενθουσιασμό.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

2α. Μέσα στο κρυπτόλεξο έχουν βρει καταφύγιο δεκαέξι επιρρήματα. Μπορείς να τα βρεις;

Ο	Β	Χ	Δ	Υ	Γ	Π	Κ	Θ	Ι	Ο	Π
Η	Χ	Τ	Ε	Σ	Ι	Ρ	Γ	Π	Ρ	Ι	Ν
Δ	Ε	Τ	Μ	Ν	Λ	Ο	Δ	Ε	Σ	Χ	Α
Η	Ξ	Η	Η	Δ	Σ	Η	Ψ	Ρ	Η	Ω	Π
Ο	Α	Ο	Χ	Ω	Ν	Γ	Ο	Υ	Μ	Β	Ο
Π	Φ	Ε	Τ	Ο	Σ	Ο	Υ	Σ	Ε	Σ	Ψ
Η	Ν	Ε	Ρ	Κ	Ι	Υ	Δ	Ι	Ρ	Υ	Ε
Λ	Ι	Υ	Η	Ι	Υ	Μ	Ε	Δ	Α	Ν	Μ
Ι	Κ	Σ	Φ	Ν	Δ	Ε	Π	Ε	Ι	Τ	Α
Κ	Α	Τ	Ο	Π	Ι	Ν	Ο	Κ	Ε	Ο	Λ
Π	Ο	Ε	Λ	Α	Κ	Ω	Τ	Ξ	Ρ	Μ	Λ
Τ	Ξ	Ρ	Ρ	Λ	Θ	Σ	Ε	Β	Μ	Α	Ο
Ξ	Ω	Α	Ψ	Ι	Α	Μ	Ε	Σ	Ω	Σ	Τ
Π	Μ	Η	Τ	Α	Κ	Ν	Α	Ρ	Γ	Α	Ε

Β. Τώρα διάλεξε πέντε επιρρήματα για να φτιάξεις προτάσεις.

-
-
-
-
-

Β Ορθογραφία – Λεξιλόγιο

Τα επίθετα σε -ής, -ιά, -ί:

Τα επίθετα σε -ής, -ιά, -ί:

- είναι οξύτονα (δηλαδή τονίζονται στη λήγουσα) και φανερώνουν χρώμα.
- τονίζονται σε όλες τις πτώσεις όπως στην ονομαστική του αρσενικού γένους στον ενικό αριθμό.

Π.χ. ο μαβής, τους μαβιούς, τις μαβιές, τα μαβιά.

- συνήθως δε σχηματίζουν γενική του ενικού αριθμού στο αρσενικό και στο ουδέτερο γένος. Όταν όμως σχηματίζεται, έχει κατάληξη -ιού ή -ή.

Π.χ. του σοκολατιού ή του σοκολατή.

- διατηρούν το -ή (ήτα) του αρσενικού στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ενικού αριθμού. Σε όλες τις άλλες πτώσεις γίνεται -ί (γιώτα).

Π.χ. ο σταχτής, τον σταχτή, σταχτή, ενώ η γενική είναι του σταχτιού και στον πληθυντικό οι σταχτιοί, των σταχτιών.

- διατηρούν το -ί (γιώτα) του θηλυκού και του ουδέτερου γένους σε όλες τις πτώσεις και των δύο αριθμών.

- συχνά χρησιμοποιούνται σαν να είναι άκλιτα, με κατάληξη -ί.

Π.χ. ο βυσσινί καναπές αντί ο βυσσινής καναπές και η βυσσινί κουρτίνα αντί η βυσσινιά κουρτίνα. Αυτό συμβαίνει διότι το επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό για να δηλώσουμε το χρώμα. Εννοούμε δηλαδή τον καναπέ *χρώματος* βυσσινί.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ονομ.	ο χρυσαφής	η χρυσαφιά	το χρυσαφί
Γεν.	του χρυσαφιού /χρυσαφή	της χρυσαφιάς	του χρυσαφιού
Αιτιατ.	τον χρυσαφή	τη χρυσαφιά	το χρυσαφί
Κλητ.	χρυσαφή	χρυσαφιά	χρυσαφί

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ονομ.	οι χρυσαφιόι	οι χρυσαφιές	τα χρυσαφιά
Γεν.	των χρυσαφιών	των χρυσαφιών	των χρυσαφιών
Αιτιατ.	τους χρυσαφιούς	τις χρυσαφιές	τα χρυσαφιά
Κλητ.	χρυσαφιόι	χρυσαφιές	χρυσαφιά

1. Συμπλήρωσε τα κενά των παρακάτω προτάσεων βάζοντας τα επίθετα που είναι σε παρένθεση στο σωστό γένος, αριθμό και πτώση.

- Ο ουρανός είχε (σταχτής) χρώμα.
- Τα πλακάκια στο μπάνιο είναι (καφετής).
- Ανακάλυψα τα (λαδής) στρατιωτάκια μου στην παλιά (κρεμεζής = κοκκινωπός) κασέλα της γιαγιάς.
- Ο παπαγάλος έτρωγε λαίμαργα τους (καφετής) σπόρους.
- Τα χείλη του είχαν γίνει (μελιτζανής) από το κρύο.
- Ο κούκος έχει (σταχτής) φτερούγες.
- Ο διακοσμητής είπε ότι η (κεραμιδής) σκεπή συνδυάζεται με τους (φιστικής) τοίχους, τα (φουντουκής) παραθυρόφυλλα και τις (θαλασσης) κουρτίνες.
- Το πρωινό φως έδωσε στο βουνό (δαμασκηνης) αποχρώσεις.
- Οι ποδηλάτες φορώντας (ασημής) φόρμες και (θαλασσης) μποτάκια ξεχωρίζουν στο δρόμο.
- Η εκκλησία με τους (χρυσαφής) τρούλους λαμποκοπούσε.
- Τα μάτια της, ανάλογα με το φως, γίνονται (μελής) με (κανελής) ραβδώσεις.

Καταλήξεις επιθέτων

Οι καταλήξεις των επιθέτων και οι εξαιρέσεις τους συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Καταλήξεις	Παραδείγματα	Εξαιρέσεις
-αίος	τελευταίος, ακμαίος κτλ.	Το επίθετο νέος και όσα λήγουν σε -λέος, -τέος , όπως πειναλέος, διαιρετέος κτλ.
-είος	αστείος, ανδρείος, αχρείος κτλ.	γελοίος, κρύος
-ηρός	μελετηρός, ηχηρός, πνιγηρός, πονηρός κτλ.	αλμυρός, αργυρός, αρμυρός, βλοσυρός, γλαφυρός, ισχυρός, οχυρός, πορφυρός, φυρός (= που έχει μικρύνει)
-ιδερός	ασπριδερός, μαυριδερός	
-ικός	άδικος, ακαταλαβίστικος, αργίτικος, υπόδικος κτλ.	
-ικός	αγγελικός, αγορανομικός, αδελφικός, αθλητικός κτλ.	δανεικός, δαρεικός, δεκελεικός, γλυκός, θηλυκός, λιβυκός
-ιμος	αβάσιμος, αμφισβητήσιμος, ανέντιμος κτλ.	Τα σύνθετα από τις λέξεις: θυμός, όνομα, σήμα, σχήμα, δήμος, φήμη, (έρημος, πρόθυμος, ομώνυμος, επίσημος, άσχημος, πάνδημος, κακόφημος).

Καταλήξεις	Παραδείγματα	Εξαιρέσεις
-ινός	αγελαδινός, αληθινός, βορινός, βραδινός, αντικρινός	αλγεινός, ανθυγεινός, δεινός, ελεεινός, ορεινός, σκοτεινός, ταπεινός, υγιεινός, φωτεινός
-ινος	αδαμάντινος, αλαβάστρινος, χάρτινος, πήλινος	Όσα έχουν ως β' συνθετικό τη λέξη μήνας (π.χ. τρίμηνος, δωδεκάμηνος κτλ.) και τα επίθετα ακίνδυνος, ανεύθυνος, ανώδυνος, ασέληνος, επικίνδυνος, επιμνημόσυνος, επώδυνος, υπεύθυνος, χαρμόσυνος
-ηνός	δαμασκηνός, σκαληνός, φτηνός	
-ητος	αδιάβλητος, αδιαμαρτύρητος, αδιανόητος, αήττητος κτλ.	αδήριτος, αδιάκριτος, αθέμιτος, άκλιτος, άκριτος, ανυπόκριτος, αξιοκατάκριτος, απaréγκλιτος, απόφοιτος, απρόσιτος, ασύγκριτος, δευτερόκλιτος, δυσδιάκριτος, ερμαφρόδιτος, ετερόκλιτος, ευδιάκριτος, ιδιόκλιτος, κατάκοιτος, μονόκλιτος, οικόσιτος, παράσιτος, τριτόκλιτος
-ητός	αγαπητός, αισθητός, θνητός κτλ.	αμαξιτός, θεμιτός, κλιτός, λιτός, προσιτός, αναλυτός, γδυτός, διαλυτός, λυτός, χυτός

Καταλήξεις	Παραδείγματα	Εξαιρέσεις
-ιος	άγριος, αίθριος, απαίσιος, αίσιος κτλ.	άδειος, ανοίκειος, αντρίκειος, βόρειος, επίγειος, επικήδειος, επιλόχειος, επιτήδειος, επίγειος, ισόγειος, υπέργειος, υπόγειος, κύκνειος, μεσόγειος, πρόβειος, τέλειος, υδρόγειος, υπερβόρειος, όμοιος, ανόμοιος, πανόμοιος, παρόμοιος και όσα παράγονται από κύρια ονόματα προσώπων, όπως αισώπειος, άρειος, αριστοτέλειος, γεννάδειος, δρακόντειος κτλ.
-ίσιμος	εμφανίσιμος, κρίσιμος, νηστήσιμος, υπολογίσιμος κτλ.	αρτύσιμος, και όσα παράγονται από ρήματα της β' συζυγίας (π.χ. αμφισβητήσιμος, διατηρήσιμος, εξηγήσιμος κτλ.)
-ίσιος	αετίσιος, αρνίσιος, βουνίσιος, ελατίσιος κτλ.	γενετήσιος, γνήσιος, ετήσιος ημερήσιος, παραπλήσιος και τα εθνικά (π.χ. Ιθακήσιος, Πελοποννήσιος)
-ωπός	αγουρωπός, αγριωπός, αρρενωπός κτλ.	
-ωτός	αγκαθωτός, αγκυλωτός, ακτινωτός, αμυγδαλωτός κτλ.	

Καταλήξεις	Παραδείγματα	Εξαιρέσεις
-ώδης	αγχώδης, αγωνιώδης, αλματώδης, ιλιγγιώδης κτλ.	
-ηλός	απατηλός, ψηλός, σιγηλός, σιωπηλός, σφριγηλός, τρυφηλός, υψηλός, χαμηλός, ψηλός	ψιλός, παχυλός, στρογγυλός, δειλός

2. Συμπλήρωσε τα κενά με τα γράμματα που λείπουν.

- Η αντίδρασή του ήταν ακαρι.....α.
- Τα τροχ.....α ατυχήματα στοιχίζουν τη ζωή σε πολλούς συνανθρώπους μας.
- Ο κατηγορούμενος κρίθηκε προφυλακιστ.....ος.
- Οι μετεξεταστ.....οι θα δώσουν πάλι εξετάσεις τον Σεπτέμβριο.
- Η συμπεριφορά του είναι γελ.....α.
- Οι κρ.....ες νύχτες του χειμώνα με μελαγχολούν.
- Οι τολμ.....ροί συνήθως κερδίζουν στη ζωή.
- Η περιγραφή του χωριού ήταν τόσο γλαφ.....ρή, που νομίζαμε ότι το βλέπαμε μπροστά μας.
- Οι τηλεοπτ.....κές σειρές διακόπτονται από διαφημίσεις.
- Στην εκδήλωση ήταν και ο επίτ.....μος πρόεδρος της οργάνωσης.
- Τα ομών.....μα απωθούνται και τα ετερών.....μα έλκονται.
- Το αντικρ.....νό βουνό ονομάζεται Μεγαλοβούνι.
- Τα βορ.....νά δωμάτια είναι πιο κρ.....α.
- Οι φωτ.....νές επιγραφές βρίσκονται σε όλους τους μεγάλους δρόμους των πόλεων.
- Κλείσαμε με τους γονείς μου δύο δίκλ.....να δωμάτια.
- Τα χαρμόσ.....να νέα για την επιστροφή του διαδόθηκαν σε όλους.
- Το τεχν.....τό φράγμα θα λύσει το πρόβλημα της άρδευσης.
- Το κύκν.....ο άσμα είναι το τελευταίο έργο της ζωής ενός δημιουργού.
- Η ετ.....σια συνάντηση των Πελοπονν.....σίων θα γίνει την ερχόμενη Κυριακή.

- Η αλματ.....δης ανάπτυξη της τεχνολογίας επιβαρύνει το περιβάλλον.
- Γιατί στέκεσαι σιωπ.....λός;

Επιρρήματα

Οι καταλήξεις των επιρρημάτων συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Καταλήξεις	Παραδείγματα
-ει	εντάξει, παρέκει, φύσει, εν μέρει (επιρρηματική φράση), εκεί, παμψηφεί κτλ.
-η	ακόμη, ήδη, λόγου χάρη, υπόψη κτλ.
-ι	απέναντι, έναντι, έτσι, μονορούφι, ναι, όχι, πάλι, πέρσι, σταυροπόδι κτλ.
-ια	μέτρια, πια, φαρδιά κτλ.
-ις	μόλις, αποβραδής, νωρίς, κοντολογίς, μεσουυχτής, ολημερίς, ολονυχτής κτλ. Εξαιρούνται και γράφονται με -η (ήτα) τα: απαρχής, εξαρχής, εξής, επικεφαλής, καθεξής, καταγής, καταμεσής, μισοτιμής.
-υ	αντίκρυ, μεταξύ, πολύ κτλ.
-ω	γύρω, πάνω, κάτω, εδώ, έξω κτλ.
-ως	ειδάλλως, ιδιαιτέρως, ιδίως, ίσως κτλ. Εξαιρούνται και γράφονται με -ο (όμικρον) τα: διαπαντός, εκτός, εμπρός, εντός, φέτος, τέλος.

3. Συμπλήρωσε τα κενά με τις σωστές καταλήξεις των επιρρημάτων.

Αποβραδ.....ς ξεκινήσαμε με σκοπό να φτάσουμε στον προορισμό μας νωρ.....ς το πρωί. Μόλ.....ς φτάσαμε, ξαπλώσαμε εξουθενωμένοι καταγ.....ς. Όταν ξυπνήσαμε, είχε ήδη..... ξημερώσει για τα καλά. Καθίσαμε σταυροπόδ..... και ήπιαμε μονορούφ..... το γάλα μας καταμεσ.....ς του ερμηικού δρόμου. Αντίκρ... πρόβαλε

ο ήλιος. Ο επικεφαλ.....ς έλεγξε τον σάκο του αν είναι όλα εντάξ..... και μας είπε να κάνουμε κι εμείς το ίδιο. Εξαρχ.....ς είχε φανεί ότι ήθελε να πάνε όλα καλά. Είχε υπόψ..... του τις δυσκολίες και η μόνη λύση ήταν η καλή προετοιμασία. Τον εμπιστευόμαστε πλήρ.....ς, γι' αυτό και είχε εκλεγεί παμψηφ..... μεταξ..... δύο άλλων υποψηφίων.

Γ Έκθεση

Περιγραφή αντικειμένου

Για να περιγράψουμε με πληρότητα αντικείμενα, πρέπει να αναφέρουμε τα εξής:

- ◆ **Τι** είναι; – Ποια είναι η **ονομασία** του;
- ◆ **Πού** βρίσκεται;
- ◆ **Πώς** είναι εξωτερικά (ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, σχήμα, μέγεθος, χρώμα, υλικά);
- ◆ **Ποια** είναι η **προέλευσή** του;
- ◆ **Ποια** είναι η **χρήση** του;
- ◆ **Πώς** και **πότε** το αποκτήσαμε;
- ◆ Ποια **γεγονότα** σχετίζονται με αυτό;
- ◆ **Σκέψεις** και **συναισθήματα**.

Χρησιμοποιούμε:

- ◆ παροντικούς χρόνους για αντικείμενα που υπάρχουν τώρα.
- ◆ παρελθοντικούς χρόνους για αντικείμενα που υπήρξαν παλαιότερα.
- ◆ επίθετα και επιθετικούς προσδιορισμούς
π.χ. ξύλινο, συμπαγές, σκαλισμένο κτλ.
- ◆ τοπικούς προσδιορισμούς
π.χ. μέσα, έξω, στην κάτω πλευρά, πάνω στο... κτλ.

As γράψουμε

Θέμα: Τα κιάλια μου

Τι είναι – Ποια η ονομασία του;
Πού βρίσκεται;
Πώς είναι εξωτερικά; (ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, σχήμα, μέγεθος, χρώμα, υλικά)

Ποια είναι η προέλευσή του;

Ποια είναι η χρήση του;

Μέχρι στιγμής είναι το καλύτερο δώρο που μου έχουν κάνει: ένα ζευγάρι κιάλια!

Από τη στιγμή που τα απέκτησα τα έχω συνέχεια δίπλα στο κρεβάτι μου, πάνω στο κομοδίνο.

Μόλις τα είδα, με εντυπωσίασε το μεγάλο τους μέγεθος. Μοιάζουν με δύο χοντρούς μαύρους σωλήνες τοποθετημένους ο ένας πλάι στον άλλο. Στην μπροστινή μεριά φαρδαίνουν, στενεύουν προς τα πίσω, σαν χωνιά. Στις δύο άκρες τους έχουν φακούς. Όταν κοιτάς τους φακούς από το πλάι, παρατηρείς πολύχρωμα σχέδια, γιατί έχουν ειδική επίστρωση. Ο πατέρας λέει πως αυτό είναι δείγμα καλής ποιότητας. Εξωτερικά είναι καλυμμένα από μαλακό, χοντρό, μαύρο πλαστικό. Έτσι προστατεύονται από τα γδαρσίματα και την υγρασία.

Στο κάτω μέρος υπάρχουν δύο προεξοχές. Σε αυτές δένεται το πλαστικό λουράκι για να τα περνάω στον λαιμό. Στο πάνω μέρος υπάρχει ένας δίσκος από καουτσούκ, με τον οποίο ρυθμίζω τα κιάλια για να βλέπω καλύτερα. Στο πλάι η χοντρή πλαστική επένδυση έχει εγκοπές, στις οποίες προσαρμόζονται τα δάχτυλά μου. Στο σημείο που βάζω τα μάτια μου υπάρχουν δύο δακτύλιοι από μαλακό πλαστικό για να εφαρμόζουν καλύτερα.

Ήθελα να αποκτήσω κιάλια από τότε που διάβασα πότε εφευρέθηκαν. Εντυπωσιάστηκα όταν ανακάλυψα ότι τα πρώτα κιάλια κατασκευάστηκαν στην Ολλανδία τον 17ο αιώνα. Σήμερα υπάρχουν μικροσκοπικά κιάλια που χωρούν στην τσέπη μέχρι και κιάλια τεράστιου μεγέθους, που ζυγίζουν δέκα τόνους και μπορείς να δεις σε απόσταση είκοσι πέντε χιλιομέτρων.

Αυτά που έχω εγώ είναι ελαφριά και, βέβαια, δεν μπορώ με αυτά να βλέπω πολύ μακριά. Αντίθετα, τα χρησιμοποιώ για να παρατηρώ τα πουλιά στον κήπο. Κάθομαι με τις

**Πώς και πότε
το αποκτήσα-
με;**

**Ποια γεγονό-
τα σχετίζονται
με αυτό;**

**Σκέψεις και
συναισθήματα**

ώρες στο παράθυρο του σαλονιού και τα βλέπω να πηγαίνουν στην ταϊστρα που έχω στήσει στη μέση του κήπου.

Χωρίς αυτά δυσκολευόμουν να δω καλά τα πιο μικρά από τα πουλιά και στενοχωριόμουν. Το είχα συζητήσει και με όλους στην οικογένεια. Όταν λοιπόν ένα απόγευμα πήγα στη συνηθισμένη μου θέση, με περίμενε μια έκπληξη. Πάνω στην καρέκλα είδα τα κιάλια. Ο πατέρας μου μου είπε ότι μόλις τα είχε φέρει ένας θείος μου, ο οποίος επέστρεψε από ένα ταξίδι.

Από εκείνη την ημέρα, όπου κι αν πήγαινα, τα κιάλια κρέμονταν στον λαιμό μου. Έχω δει κι έχω ζήσει πολλά σημαντικά πράγματα με αυτά. Όμως, δύο είναι που πραγματικά έχουν χαραχτεί στη μνήμη μου. Το πρώτο ήταν όταν πρωτοείδα έναν αετό στα Μετέωρα να πετάει με τα φτερά του ανοιγμένα διάπλατα. Το δεύτερο ήταν το καλοκαίρι που πέρασε. Αν δεν είχα τα κιάλια μου, δε θα μπορούσα να θαυμάσω ένα σμήνος γλάρων που ακολουθούσαν το καράβι με το οποίο ταξιδεύαμε για το νησί. Βουτούσαν και έπιαναν το ψωμί που τους πετούσαμε από την πρύμνη. Ήμουν ο μόνος που μπορούσα να τους δω τόσο κοντά, λες και ήταν δίπλα μου. Νόμιζα πως, εάν άπλωνα το χέρι μου, θα κατάφερνα να τους ακουμπήσω.

Αυτά τα κιάλια είναι πολύτιμα για μένα. Με συντροφεύουν και με βοηθούν να κάνω αυτό που τόσο μου αρέσει, να παρατηρώ τα πουλιά. Και πάντα μου θυμίζουν τον θείο μου που μου τα έκανε δώρο.

 Η σειρά σου τώρα

Θέμα: Το καινούριο μου ποδήλατο

Τι είναι – Ποια η ονομασία του;

Πού βρίσκεται;

Πώς είναι εξωτερικά; (ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, σχήμα, μέγεθος, χρώμα, υλικά)

- Ποια είναι η προέλευσή του;
- Ποια είναι η χρήση του;
- Πώς και πότε το αποκτήσαμε;
- Ποια γεγονότα σχετίζονται με αυτό;
- Σκέψεις και συναισθήματα

Αφήγηση μιας ιστορίας

- ◆ Αφηγούμαστε μια ιστορία, όταν παρουσιάζουμε τα γεγονότα με συγκεκριμένη σειρά.
- ◆ Τα γεγονότα μπορεί να είναι πραγματικά αλλά και φανταστικά.
- ◆ Η αφήγηση μπορεί να είναι προφορική ή γραπτή.
- ◆ Τη γραπτή αφήγηση την ονομάζουμε **αφήγημα**. Το αφήγημα μπορεί να είναι πεζό ή έμμετρο κείμενο (ποίημα, τραγούδι).

Τα βασικά στοιχεία ενός αφηγηματικού κειμένου είναι:

- ◆ Ο **χώρος** στον οποίο συμβαίνουν τα γεγονότα.
- ◆ Ο **χρόνος** κατά τον οποίο συμβαίνουν τα γεγονότα.
- ◆ Τα **πρόσωπα** που συμμετέχουν (οι ήρωες, οι πρωταγωνιστές).
- ◆ Η **εξέλιξη** της ιστορίας (πώς αρχίζει, εξελίσσεται και τελειώνει).
- ◆ Οι σκέψεις και τα συναισθήματα αυτών που συμμετείχαν ή του αφηγητή.

Δείχνουμε **πού** συμβαίνουν τα γεγονότα της ιστορίας χρησιμοποιώντας:

- ◆ τοπικά επιρρήματα,
π.χ. καταγής, δίπλα, πουθενά.
- ◆ επίθετα που δηλώνουν τόπο,
π.χ. κοντινός, -ή, -ό, αντικρινός, -ή, -ό.
- ◆ φράσεις με προθέσεις,
π.χ. προς το κάστρο, ως την κορυφή, από τη λίμνη.

Δείχνουμε **πότε** συμβαίνουν τα γεγονότα της ιστορίας χρησιμοποιώντας:

- ◆ τους χρόνους των ρημάτων.

Κατά κανόνα, χρησιμοποιούμε τους παρελθοντικούς χρόνους, δηλαδή τον

παρατατικό, τον αόριστο και τον υπερσυντέλικο. Παρ' όλα αυτά, για να κάνουμε την αφήγησή μας πιο ζωντανή και άμεση μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και τον ενεστώτα.

- ◆ χρονικά επιρρήματα,
π.χ. έπειτα, αμέσως, νωρίς.
- ◆ ουσιαστικά σε πτώση αιτιατική ή γενική (σπανιότερα) που δηλώνουν χρόνο,
π.χ. την άνοιξη, του χρόνου, το απόγευμα.
- ◆ φράσεις με προθέσεις,
π.χ. από τα χαράματα, μετά τη δύση, για τρεις ώρες.
- ◆ χρονικές προτάσεις,
π.χ. Πριν κοιμηθεί..., Όποτε το σκεφτόταν... .

Παρουσιάζουμε τους **ήρωες** της ιστορίας αναφέροντας κάποια στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν, όπως:

- ◆ όνομα,
π.χ. Παρασκευή, Αργύρης, Γεωργία.
- ◆ επάγγελμα,
π.χ. φαροφύλακας, ναυτικός.
- ◆ φύλο,
π.χ. μία γυναίκα.
- ◆ ηλικία,
π.χ. ένας δωδεκάχρονος, μια τριανταπεντάχρονη.
- ◆ σχέση – συγγένεια,
π.χ. η γιαγιά μου, ο ξάδελφός του.
- ◆ χαρακτηρισμό,
π.χ. ένα πανέξυπνο παιδί, η επιπόλαια μαθήτρια.

Αρκετά συχνά η ιστορία αρχίζει με ένα γεγονός το οποίο αποτελεί και την αιτία ή την **αφορμή**.

Π.χ. Η έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας...

Στη συνέχεια, η ιστορία **εξελισσεται**, η ζωή των ηρώων αλλάζει ανάλογα με τις **πράξεις** τους ή άλλα **γεγονότα**.

Π.χ. Όσοι κάτοικοι κατάφεραν να σωθούν ταξίδεψαν μέχρι...

Τέλος, η ιστορία ολοκληρώνεται με τα **αποτελέσματα** ή τις **συνέπειες** όσων δραματίστηκαν.

Π.χ. Η ζωή στον νέο τόπο ξεκίνησε από το μηδέν.

Οι **σκέψεις** και τα **συναισθήματα** των ηρώων ή του αφηγητή παρουσιάζονται κατά την εξιστόρηση με δύο τρόπους:

- ◆ Αφήγηση σε α' πρόσωπο όταν ο αφηγητής έχει ζήσει προσωπικά τα γεγονότα.
Π.χ. Τρόμαξα καθώς...
- ◆ Αφήγηση σε γ' πρόσωπο όταν ο αφηγητής δεν έχει συμμετάσχει στα γεγονότα τα οποία αφηγείται.
Π.χ. Οι θαρραλέοι στρατιώτες όρμηξαν...

Μια αφήγηση μπορεί να αναφέρεται τόσο σε πραγματικά όσο και σε φανταστικά γεγονότα.

Όταν πρόκειται για αφήγηση φανταστικού γεγονότος (**π.χ.** θρύλο, παραμύθι, μύθο) παρατηρούμε τα εξής ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- ◆ Ο **χώρος** στον οποίο διαδραματίζεται η ιστορία είναι φανταστικός (**π.χ.** Οι κάτοικοι της Ατλαντίδας...) ή αναφέρεται αόριστα (**π.χ.** Πολύ ψηλά στο πιο ψηλό βουνό υπάρχει...).
- ◆ Ο χρόνος δεν ορίζεται ακριβώς.
Π.χ. Όλα συνέβησαν πολύ πριν γεννηθείς...
- ◆ Οι **ήρωες** είναι και αυτοί πρόσωπα της φαντασίας ή φυτά, ζώα και αντικείμενα που έχουν ανθρώπινα χαρακτηριστικά.
Π.χ. Η τσαγιέρα είχε μια πολύ λεπτή φωνή...
- ◆ Φανταστική ιστορία είναι ακόμα και μια ιστορία που, αν και αναφέρεται σε ένα πραγματικό γεγονός (**π.χ.** η μάχη στις Θερμοπύλες), παρουσιάζεται όπως τη φαντάζεται ο συγγραφέας.

As γράψουμε

Θέμα: Μια νύχτα στο βουνό

Ο χώρος

Ο χρόνος

Εδώ και πολύ καιρό προσπαθούσα να πείσω τον παππού μου να μου κάνει τη χάρη να περάσουμε μια νύχτα στο δάσος, στους πρόποδες του βουνού. Είχα δει πολλά ντοκιμαντέρ, είχα διαβάσει πολλά βιβλία με ζώα και ήθελα να βρεθώ στη φύση και να δω από κοντά τη ζωή εκεί. Όταν μου ανακοίνωσε, λοιπόν, εκείνο το απόγευμα του Αυγούστου ότι θα πηγαίναμε στο βουνό, χάρηκα πολύ.

Οι ήρωες

Πώς εξελίσσεται η ιστορία;

Η απόφαση του παππού ξάφνιασε όλη την οικογένεια. Δυσκολεύονταν να πιστέψουν πως στην ηλικία του είχε το κουράγιο για κάτι τέτοιο. Ήταν τότε εβδομήντα χρονών. Εγώ, από την άλλη, τον κοιτούσα με τόση λαχτάρα, για να συμφωνήσει, ώστε η ηλικία του δεν έμοιαζε ικανή να μπορεί να μας εμποδίσει.

Αποφασίσαμε πως δε θα περνούσαμε όλη τη νύχτα στο δάσος. Θα πηγαίναμε λίγο πριν νυχτώσει και θα επιστρέψαμε γύρω στα μεσάνυχτα. Πήραμε τα σακίδιά μας και ξεκινήσαμε αφού φάγαμε το βραδινό μας. Δεν έβλεπα την ώρα να αφήσουμε πίσω το χωριό. Περπατούσα γρήγορα και κάθε τόσο ο παππούς μου φώναζε να τον περιμένω. Ύστερα από μισή ώρα φτάσαμε στο σημείο που είχε επιλέξει ο παππούς. Εκεί που θα κρυβόμαστε, για να περιμένουμε μέχρι να δούμε κάποιο ζώο. Μακριά και πιο κάτω διακρίνονταν τα φώτα του χωριού.

Βγάλαμε τα σακίδιά μας από την πλάτη, ο παππούς έστρωσε μια κουβέρτα που είχαμε μαζί μας και καθίσαμε αναπαυτικά σε ένα μικρό άπλωμα που υπήρχε ανάμεσα στα δέντρα. Είχε πανσέληνο και έτσι η νύχτα φωτίστηκε και ήταν σαν να έγινε ημέρα. Πρώτη φορά έβλεπα τόσο λαμπρό φεγγάρι.

Είχα τόση χαρά, που δεν μπορούσα να μείνω σε μια θέση. Έπρεπε όμως να ησυχάσω, γιατί, αν έκανα τον παραμικρό θόρυβο, θα τρώμαζα τα ζώα. Πέρασε κάμποση ώρα μέσα στην απόλυτη ησυχία και κάποια στιγμή καταλάβαμε ότι κάτι κινούνταν. Το χέρι του παππού με χτύπησε ελαφρά. Γύρισα το κεφάλι μου αργά και είδα έναν λαγό να κινείται με πολλές προφυλάξεις. Έκανε δυο βήματα, σταματούσε, έλεγε την περιοχή και συνέχιζε.

Η μεγαλύτερη έκπληξη ήταν όταν κατάλαβα πως ερχόταν προς το μέρος μας. Νόμιζα πως η καρδιά μου θα σπάσει. Ο λαγός ήρθε προς το μέρος μας χωρίς να καταλάβει ότι ήμαστε εκεί. Δεν μπορούσε να μας δει στη σκιά και εμείς μέναμε απόλυτα ακίνητοι. Πήγαινε εδώ κι εκεί κι έψαχνε για την τροφή του.

**Ποια είναι τα
αποτελέσματα
– οι συνέπειες;**

**Σκέψεις και
συναισθήματα**

Πρώτη φορά στη ζωή μου μου τύχαινε να βρίσκεται ένα ζώο του δάσους τόσο κοντά μου. Είχα δει άγρια ζώα στον ζωολογικό κήπο, αλλά αυτά βρίσκονταν μέσα σε ειδικούς περιφραγμένους χώρους. Τώρα όμως το είχα μπροστά μου ελεύθερο στη φύση. Ο λαγός, από την άλλη, αμέριμνος συνέχισε να χοροπηδάει. Κάποια στιγμή, εντελώς ξαφνικά, χάθηκε στο πυκνό δάσος.

Είχε έρθει η ώρα να επιστρέψουμε. Στον δρόμο του γυρισμού η χαρά μου ήταν απερίγραπτη. Σφύριζα και γελούσα. Κάθε τόσο έλεγα και ξαναέλεγα στον παππού μου τι είχε συμβεί, λες και δεν ήταν και αυτός μαζί. Δεν μπορούσα να πιστέψω την εμπειρία που είχαμε ζήσει. Ήμουν εντυπωσιασμένος και ένιωθα τυχερός. Ανυπομονούσα να φτάσουμε στο σπίτι για να διηγηθώ τα πάντα και στους υπόλοιπους.

Ανακοίνωση

Η ανακοίνωση είναι ένα σύντομο γραπτό κείμενο με το οποίο δημοσιοποιούμε ένα γεγονός, πληροφορίες, δραστηριότητες, εκδηλώσεις.

Όταν γράφουμε μια ανακοίνωση, δεν ξεχνάμε να αναφέρουμε:

- ◆ Ποιος **οργανώνει** αυτό που θα ανακοινωθεί.
Π.χ. ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων.
- ◆ Τον **τόπο** και τον **χρόνο**.
Π.χ. στο θέατρο του σχολείου, την Παρασκευή στις 8:00 μ.μ.
- ◆ Τον **σκοπό** της ανακοίνωσης.
Π.χ. ενημέρωση, ετήσια συγκέντρωση γονέων.
- ◆ Τους **συμμετέχοντες**.
Π.χ. γονείς.
- ◆ Απαραίτητες **πληροφορίες** για τους ενδιαφερόμενους.
Π.χ. θέματα συζήτησης, όροι συμμετοχής, οικονομική επιβάρυνση.
- ◆ **Στοιχεία επικοινωνίας** με τον διοργανωτή.

 Ας γράψουμε

Θέμα: Εξόρμηση για τον καθαρισμό των ακτών

**Οργανωτής,
τόπος και χρό-
νος**

**Σκοπός
Συμμετέ-
χοντες**

Πληροφορίες

**Στοιχεία
επικοινωνίας**

Το σχολείο μας διοργανώνει εξόρμηση στην παραλία το Σάββατο 28 Σεπτεμβρίου.

Σκοπός της εξόρμησης είναι ο καθαρισμός της παραλίας από τα σκουπίδια.

Στην εξόρμηση μπορούν να συμμετάσχουν οι μαθητές του σχολείου μας και οι γονείς τους.

Για τη διευκόλυνση όλων μας, πρέπει να δηλώσετε έγκαιρα συμμετοχή, ώστε να οργανωθεί η μεταφορά με λεωφορεία του δήμου και να γίνει η προμήθεια του κατάλληλου υλικού. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να βρίσκονται στο προαύλιο του σχολείου στις 9:00 π.μ., γιατί τα λεωφορεία θα αναχωρήσουν στις 9:15 π.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε επικοινωνήστε με την κα Ανδρέου στο τηλέφωνο 2103828... .

Η σειρά σου τώρα

Θέμα: Πασχαλινός έρανος

- **Οργανωτής, τόπος και χρόνος**
- **Σκοπός**
- **Συμμετέχοντες**
- **Πληροφορίες**
- **Στοιχεία επικοινωνίας**

Ασκούμεαι στη ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ την ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ και την ΕΚΘΕΣΗ

ΣΤ' τάξη
Δημοτικού

κάθε ενότητας του σχολικού
βιβλίου της Γλώσσας

Το βιβλίο αυτό βοηθάει τον μαθητή να ασκηθεί στο μάθημα της Γλώσσας. Ακολουθεί τις ενότητες του σχολικού βιβλίου δίνοντάς του τη θεωρία αλλά και τις ασκήσεις που είναι απαραίτητες για την εμπέδωση των γλωσσικών φαινομένων. Έτσι, ο μαθητής βρίσκει σε ένα βιβλίο όλα όσα χρειάζεται ώστε να προετοιμαστεί σωστά για το καθημερινό μάθημα αλλά και για την επαναληπτική εξέτασή του στη Γλώσσα.

Συγκεκριμένα, κάθε ενότητα περιλαμβάνει:

- Θεωρία (με παρατηρήσεις, παραδείγματα, κλιτικούς πίνακες) και ασκήσεις διάφορων τύπων (πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενού, αντιστοίχισης κ.ά.) για τα **γραμματικά** και **συντακτικά φαινόμενα**
- Θεωρία (με ανάλυση και παραδείγματα) και ασκήσεις **ορθογραφίας** και **λεξιλογίου**
- Θεωρία για τα διαφορετικά είδη **γραπτού λόγου**, πλήρως αναπτυγμένα θέματα και προτεινόμενα θέματα για ανάπτυξη, που συνοδεύονται από οδηγίες με τη μορφή πλαγιότιτλων.

Στο τέλος του βιβλίου δίνονται οι απαντήσεις σε όλες τις ασκήσεις και αναπτύσσονται τα προτεινόμενα θέματα παραγωγής λόγου.

ISBN 978-960-566-733-7

9 789605 667337
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 6733

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

www.metaixmio.gr